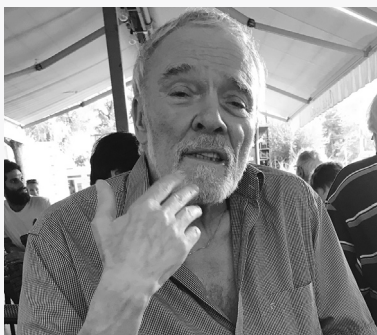

Dalos György

Ágyrajárók

(részlet)

Fotó: Kőbányai János

Sokszoros örömmel mutatjuk be Dalos György regényrészletét. Minden regény egy új, teljes világ születését ígéri – ráadásul ez az új univerzum a Múlt és Jövönél fog megjelenni, remélhetően ebben az évben. Dalos György készülőben lévő műve egy trilógia befejező darabja is egyben. Korábbi részei: *A körülmetélés* (1988), *A nagy buli* (2006). Az idén 80 éves, alkotó teljében lévő író a Heinrich Mann-díj idei kitüntetettjeként üdvözljük.

1

Igen, Nagymama, ha élnél, megnyugtatónálak: nagyjából bejött a sikertörténet, igaz, másként és máshol, mint hittük volna. Kezdjük a jobbik felével: fürdőszobás bérlakás, hűtőszekrény, telefon, nyakkendő, fehér ing, öltöny – mindez nem kérdés többé. Biztosan szépséghibának látnád, hogy e javak Bécsben – tőled oly távol – jutottak osztályrészemül, abban a városban, ahol 1914 kora őszén nem tudtál elbúcsúzni halálba masírozó uradtól. De ha látnád azt a saroklakást, el lennél ragadtatva! Az első kerületben, az Annagassén van, erkélye srégen a Kärtnerre néz. Frau Podolka, a bejárónőm igazán szépen rendben tartja, bármely bútordarabon végighúznád az ujjadat, minden pormentes és tiszta benne.

Frau Podolka, bizonykodom, mire te gyanakvón kérdezed: no és a feleség? Tán nem az ő dolga, hogy minden csillogjon-villogjon körülöttem, kisapám? No, igen, a házasság, Nagymama, az kicsit félrement, családom se lett, se baj, elélek én így egyedül, akadnak barátaim, van egy barátnőm is. Jó, tudom, hogy ez a kifejezés a te szótáradban egyet jelentett a tisztességtelen asszonnyal, de hát közben változott a világ, nem kell már anyakönyvi papír az együttéléshez. Nincs okod izgalomra: garantálom, hogy nem állok össze holmi könnyű nőcskéekkel – szerencsére a magamfajta élemedett fér-

fiakat az effélék el is kerülik. Nem, nem hazudok, Nagymama.

Mindennél fontosabb, hogy a karrierem, amit te annyira akartál, sikerült: igaz, nem otthon, hanem idekint, miután disszidáltam. Ne csóváld a fejed, Nagymama, épp azért tettem, hogy igazi művésztörténész lehessenek, mint apám volt, vagy inkább szeretett volna lenni. Szó, ami szó, az egyetemen kissé megcsúsztam a politizálással, de hidd el, Nagymama, ez lényegtelen, és főleg minden jó, ha jó a vége. Tény, hogy otthon szakmailag alig jutottam ötről-hatra. Itt viszont kapva-kaptak rajtam, és ma már a Jugendstil Intézet helyettes igazgatója vagyok.

Igen, Bécsben Herr Vizedirektornak szólítanak, noha ezt inkább eltitkolom előled, mert fogadni mernék, hogy a viceházmester jutna róla eszedbe. Annyi biztos, hogy komoly szervezőmunkát végzek, én tartom a kapcsolatot Budapesttel, képzelheted, mekkora otthon az ázsióm! Ha minden rendben halad, innen mehetek majd nyugdíjba. És akkor végre lesz időm megírni a hatszáz oldalas könyvet a Jugendstiltől, ahogy megígértem neked. Különben már többször belekezdtem.

Nem, Nagymama, a külsőmet kínos gonddal ápolom, rendszeresen mosom a fogamat, a hajamat, amely már véletlenül sem lóg a homlokomba, úgyhogy a megjelenésem abszolút kifogástalan. Tulajdonkép-

pen az egészségem is. Persze összeszedtem egy kis cukorbajt, emlékszem, magad mondtad, hogy a Liza néni miatt hajlamos lehetek rá, de ne aggódj, ma már olyan gyógyszerek vannak, amiről a te időben álmodni sem lehetett.

Úgyhogy, ami sikerült, mondd rá nyugodtan, ahogy szoktad: umberufen! Ami pedig rossz volt, arról inkább hallgatunk.

Jó neked, Nagymama!

(Bécs, 2000. szeptember)

Ahhoz, hogy megértsed, amit most, 2022-ben el akarok mesélni, Nagymama, egypár dolgot mindenképpen el kell magyaráznom, bár lehet, hogy nem fog sikerülni, hiszen 1966 januárjában haltál meg, s azóta a világ teljesen megváltozott, hogy ne mondjam, feje tetejére állt. Például: az akkori fogalmak a mai embereknek már nem jelentenek semmit. Maszek, SZTK, KTSZ, gebines, néprádió, ágyrajáró, házbizalmi, Hitler-szalonna, békekölcsön, alma slafrokban (micsoda pompás íze volt, csak te tudtad elkészíteni!), Keravill, csúcsértekezlet, Patyolat, tantusz, pártkörzet, kapupénz, nagyságos asszony, néprádió, és sorolhatnám akár százszámra a szavakat, amelyek a mai emberek fülének teljesen idegenül csengenek, mintha külföldiek vagy földönkívüliek szókincséhez tartoznának. Ha egyáltalán kíváncsiak rá, hogy melyik szó mit jelent, egyszerűen rá kell menniük a Google-ra, vagy, ahogy ők mondják, guglizni kell, egy klikkelés az egész, és dől a definíció. Hát igen, joggal kérdezed, hogy mi a fityfene ez a klikkelés és mire kell rámenni.

Megpróbálok elmagyarázni. Nézd, van egy ilyen készülék, leginkább a televízióra hasonlít, ami nekünk nem volt, de te már tudtál róla, hiszen kapni lehetett a Keravillban, más kérdés, hogy az ára nem a te nyugdíjadhhoz volt szabva. Na, most, akkoriban ezen a képernyőn, amolyan kicsinyített mozivásznon, filmeket lehetett nézni, fekete-fehérben, ami nagy szenzációnak számított, de azóta oly hatalmasat fejlődött a technika, hogy az ember egy gombnyomással a világ bármely pontját megtekintheti, híreket gyárthat, üzeneteket és színes fényképeket, sőt, filmeket küldhet ismerőseinek, és ezekre pillanatokon belül választ is kaphat. Mi több: vannak emberek, egész csoportok, amelyek egymással leveleznek a képernyőn, s az ember, ha úgy tartja kedve, mások üzeneteibe is beleköttyoghat. Az egyik ilyen csoportot Facebooknak titulálják, ami angolul van, szó szerint annyit tesz, mint „arckönyv” vagy fennköltebben „arckönyv”. Hogy mindez miképp lehetséges, azt sajnos magam sem értem, mint ahogy ezeket az új dolgokat is – inter-

net, komputer, video, mobiltelefon, laptop, inkább nem fárasztanálak a jelentésükkel – a nélkül használom, hogy különösképp elmélyednék a működésmódjukban. Utóvégre néprádiókat is, amelyet 1953-ban, a Kendőfestő KTSZ-től kapott prémiumdóbból vettél 350 forintért, úgy hallgattuk, hogy halvány fogalmunk sem volt róla, miképp juttatja el az áram a hangot a Bródy Sándor utcai stúdióból vagy éppen a Wembley stadionból direkt a Lenin körútra. Meg hát a repülőt sem kell értenünk ahhoz, hogy felszálljunk rá.

Maradjunk annyiban, hogy unokád ötvenöt évvel halálad után, immár nem egy Bécs-belvárosi bérleményben, hanem saját tulajdonú, kétszobás, lipótvárosi lakásban ül, ablakra néző íróasztalánál, rajta a már említett készülékkel, és nap, mint nap „arckönyvezik”, kivéve a reggeli-, ebéd- és vacsoraszünetet, a tisztálkodást meg az alvást. Időnként azért lemegy az utcára, bevásárolni vagy orvoshoz, olykor összefut egy-egy régi ismerőssel, de valójában a mondott Facebook tölti ki nyugdíjas életét. Ugyanakkor bevallja magának, hogy tulajdonképpen ki nem állhatja ezt a digitális (értsd, Nagymama, mesterkél, hamis, talmi) valóságot, hiszen a képernyőn beszerzett értesüléseinek 90 százaléka nem csak érdektelen, hanem némelyik egyenesen bosszantó vagy viszolyogtató. Mert ugyan mi köze neki ahhoz, hogy a politizáló résztvevők egymást, néha még a holtakat is fasisztázzák, kommunisztázzák, zsidózzák, hazaárulózzák, gazemberezik, hogy egy rákbeteg napról napra tudósít kemoterápiája menetéről, kutya- és macskatulajdonosok elárasztják a felületet kis kedvenceik fotóival, egy nyilvánvaló szélhámos milliárdos összeget ajánl fel, ha privátban megadod a bankszámlaszámodat, dilettáns költők szakmányban teszik közzé zöngeményeiket, és sikamlós magánjellegű közlések is nyilvánosságra kerülnek. Egyszóval unokád utálja ezt az éjjelnappali bolhapiacot, és már többször elhatározta, hogy kilép a gépből, nem nyitja meg többé. Aztán mégis ráfanyalodik, képtelen leszokni róla, mintha valamit várna tőle, ami megváltoztatja testi-lelki létezését. Egy szép napon ez a valami be is következik, és közvetlenül téged is érint, Nagymama, ám ahhoz, hogy el tudjam beszélni, kicsit ki kell szállnom a veled folytatott diskurzusból. Várj türelemmel, Nagymama.

2

2022. május 13. péntek. Időjárás: száraz, meleg, legmagasabb nappali hőmérséklet 28 fok, 1 euró = 380, 41 forint, 1 liter benzin ára 1,25 euro. Mariupolban kezdetét veszi az Acélművek védőinek eva-

kuálása, Észak-Koreában hivatalosan bejelentik, hogy halálos áldozatokat követelt a koronavírus, Helsinkiben megnyílik a jégkorong-világbajnokság, Budapesten megalakul a negyedik Orbán-kormány, az Arénában este nyolckor kezdődik a OneRepublic koncertje, a mai ige: „Ne nyugtalankodjék a szívetek! Higgyetek az Istenben, és bennem is higgyetek! Atyám házában sok hely van.” (János, 14:1-6.). A Pusztá expressz Záhony felől 10.04-kor fut be a Keleti pályaudvarra, onnan 10.40-kor indul tovább Bécsbe, 14.25-kor átszállás Klagenfurtba, érkezés időpontja 18-20 óra, tíz perccel később indul a pályaudvarról a helyi buszjárat, amely aztán a városszéli kolostornál teszi le az embert.

Én úgy vagyok a menetrenddel, mint mindennel: szerencse kérdése az egész. Céлом adott esetben az volt, hogy vacsoraidőre a helyszínen legyek, márpedig az étkező este nyolckor zár, a személyzet hazamegy, az automatából legfeljebb üdítőitalok és édes-ségek csalszatók elő – egyik sem cukormentes –, s akkor éhesen térhetek aludni a kopár, boltíves 10. számú szobában, fejem fölött a kereszttel, éjjeliszekrényemen az Újtestamentummal. E rémlátomást a babonás időpont dacára sikerült elkerülnöm, de milyen áron! A Pusztá expressz negyven perc késéssel futott be, s dugig tele volt menekültekkel. Fojtogató maszkban állva utaztam, különösen Győrtől egy örökkévalóságnak tűnt az út. A bécsi főpályaudvaron nyolc percem maradt az átszállásra, ha nem érem el a csatlakozást, két órát várhatok a következő vonatra, és ugrott a kolostori vacsora. Lihegve és verejtékben fürödve kapaszkodtam fel az utolsó pillanatban a Railjet 539-esre, szerencsére volt ott két szabad ülés, egyikre letettem az útitáskámat. A Pusztá expressz tüzes kemencéje után jólesett a légkondicionált termes kocsi hűvöse. Mindössze arra kellett vigyáznom, nehogy a közgyűlés valamelyik ugyanoda tartó résztvevője észrevegyen, mert semmi kedvem nem volt ahhoz, hogy végigcsevegjem a négyórás utat. Mimikriként egy kék borítójú békebeli könyvet toltam az arcom elé a „Kétpengős regények” sorozatból, abba mélyedtem, se jobbra, se balra nem ügyelve, ez be szokott válni. S valóban, Baden után világos volt, hogy a kutyát sem érdekelem, kicsit még el is szundítottam.

Klagenfurtban aztán kiderült, hogy legalább nyolc lehetséges beszélgetőpartnertől sikerült megóvnom szuverén magányomat – hat férfi és két nő caplatott mellettem kisebb-nagyobb poggyással a buszpályaudvar felé, nagyjából reprezentálva a nemek Társaságunkon belüli arányát s egyben a másnap reggel megnyíló közgyűlés résztvevőinek átlagéletkorát is. Legidősebb közöttük – közöttünk – Sch. professzor, a Társaság elnöke volt, aki hajlott

korára való tekintettel átadni készült a stafétabotot a nála hat évvel fiatalabb, hozzá képest virgonc W. professzornak, akinek megválasztása lett volna a közgyűlés egyik napirendi pontja, feltételezve, hogy összejön a határozatképes többség, a tagság ötven százaléka plusz egy fő, ahogyan azt ilyen horderejű döntés esetében statútum megköveteli. Az őrségváltás már tavaly ilyenkor esedékes volt, ám akkor a járványügyi helyzetre tekintettel a közgyűlést online tartották, s noha a képernyőkről leolvashatóan megvolt a szükséges létszám, a harminc évvel korábban elfogadott és azóta sem módosított statútum kizárólag jelenléti szavazást tett lehetővé. Persze a működési szabályzat nem Szentírás, előírhatott volna kisebb, akár harminc százalékos hányadot is az érvényes voksoláshoz, ám a statútum módosítását is csak az említett ötven plusz egy fő részvételével lehetett volna megszavazni.

Ami a bűvös számot illeti, hamarosan megállapítottam, hogy eléréséhez még tizenegy személynek kellene időben megjelennie itt, a patinás domonkosrendi apácakolostorban, amelynek helyiségeit a kedves nővérek évek óta méltányos bérleti díjért a közgyűlés rendelkezésére bocsátottak. Most is együtt ültünk velük a refektóriumban, igaz ők külön asztalnál fogyasztották ugyanazt a spártai vacsorát, amit mi, szám szerint harmincöten, Társaságunknak, teljes nevén az Avantgárd Barátai Társaságának kilencvenfős összlétszámát képviselve. Most, este hét óra tájban még elképzelhető volt, hogy az osztrák tagok kocsival vagy az utolsó vonattal befutnak, ám ugyanezt a svájciaktól, a németektől és a franciáktól nem lehetett elvárni. Véletlenszerűen legföljebb egy kóbor szlovák vagy magyar műtörténészben reménykedhettünk, akiket a stíriai táj eléggé vonzhatott ahhoz, hogy pusztán úti költség-térítés fejében végigüljenek egy forraságokba belemerevedett, érdemi dolgokkal alig foglalkozó eseményt.

Holnap, reggeli után betülünk a 39 fő számára túl tágas gyülekezőterembe, középen a hosszúkás elnökségi pódiummal, amelyet kerekdeden fognak körül a tagság kis asztalkái, mindegyiken két üveg ásványvíz, egyik buborékos, másik buborékmentes, jegyzetömb golyóstollal, utóbbin a kolostor neve és webcíme olvasható. Sch. elnök egy perces néma felállást javasol az időközben elhunyt tagok emlékére, majd beterjeszti a napirendet: 1. az előző közgyűlés jegyzőkönyvének jóváhagyása, 2. a jegyzőkönyvvezető kijelölése, 3. szavazás a napirendről – ehhez elég a jelenlevők egyszerű többsége –, 4. elnöki beszámoló, kávészünet, 5. a beszámoló vitája, imbisz a refektóriumban, ebédszünet, déli kettőig, kis séta a kerengőben. Délután kettőkor W., az

alelnök (6.) jelentést tesz a pénzügyi helyzetről, hozzászólások, kávészünet, Sch. elnök (7.) ismerteti a jövő évi működési tervet. Furcsa módon, van, akinek tetszik ez a procedúra, minden napirendi ponthoz van felszólaló. T. újra meg újra módosítani akarja a statútumot, Frau N. a Társaság tartalmi megújulását, „strukturális fiatalítását” sürgeti, „idézőjelben mondom”, teszi hozzá és két kezével mutatja is a macskakörmöket. G. kiselőadást tart az avantgárd és a posztmodernitás viszonyáról, egy-egy gondolatmenet után fenyegetően hozzáteszi, hogy erre vagy arra a témára még visszatér. Felszólalását megkönnyebbült tetszésnyilvánítással nyugtázzák, az osztrákok tapsolnak, a német tagok újperccükkel kopognak az asztalon. Persze akad, aki látványosan unatkozik. Többen, lopva okostelefonjukat nézegetik, mint iskolás gyerekek padjuk alatt a kimit, megint mások karórájukra pislognak. Késő délután már mindenki a közgyűlés végét várja, mert el akarja érni a buszjáratot a grazi pályaudvarhoz.

Feltehető a kérdés: miért csinálom az egészet, ha ennyire utálok – igaz, ezt a kérdést senki sem teszi fel, legfeljebb én saját magamnak, és én is válaszolom meg. Hát egyrészt: ráérek. Nyugdíjba vonulásom óta időmilliomos vagyok. Családom nincs, osztrák nyugdíjamat a romlékony forintra váltva elegendő a megélhetéshez, heveny betegségek, eddig, lekopogom, elkerültek, három Pfizer-vakcinában részesültem, írói becsvágyak nem gyötörnek, a világot eszem ágában sincs megjavítani, úgy rossz, ahogy van, egyszóval morzsolom a napokat, egyik olyan, mint a másik, legfeljebb az évszakok változnak. Másrészt viszont, ehhez az évről évre fogyatkozó gittegyelethez szoros szálak fűznek: mert nemcsak egyike vagyok a hét alapító tagnak, akik közül már csak hárman vannak az élők sorában, hanem maga az ötlet is tőlem származik, én dolgoztam ki a Társaság koncepcióját, s tettem ezt a legmegfelelőbb időpontban, 1990-ben, amikor pártok, egyesületek, alapítványok, baráti körök gombamód szökkentek szárba a demokrácia humuszos talaján. Igen, akkor, 1990 tavaszán az Alternatív Műhelyek nagytermében több mint kétszáz résztvevő jelenlétében óriási, életképes projekt született minisztériumi támogatással, háromfős irodával és kiterjedt kapcsolatokkal New Yorktól Kasselen át Moszkváig – korábban üldözött szovjet nonfiguratív művészek is kiutazhattak az alapító közgyűlésre.

Hadd tegyem hozzá: a Társaság a Jugendstil Intézet égisze alatt jött létre, amelynek akkor igazgatóhelyettese – bécsiesen vizedirektora – voltam, igaz, szervezői munkakörben, mert doktorátus nélkül az igazgató legjobb indulata mellett is csak erre lehetett kinevezni, és a doktori munka, amely sze-

cessziókutatási munkálkodásomra tette volna fel a koronát, sehogy sem akart elkészülni – buzgalmamból résztanulmányokra futotta kevesek által olvastott szakfolyóiratokban, s én, legfeljebb a különnyomatokat osztogathattam. Ugyanígy, tudományos előfeltételek híján nem lehettem, bármily kézenfekvő lett volna, a Társaság elnöke, noha mindenki tudta, hogy én találtam ki az egészet és az első közgyűlést is én hoztam tető alá. Egyszóval, bármily nagyra becsülték a tevékenységemet, be kellett érnem a menedzseri szerepkörrel. Ez bizony nem tett jót a hiúságomnak, de kényszerűen beláttam, hogy magam tehetek róla.

Ráadásul a daliás idők sem tartottak sokáig. Mondjuk 1990-ben alakulásunkat még a szövetségi kancellár üdvözölte táviratilag és a közoktatási miniszter tisztelte meg jelenlétével, az eseményről a *Standard* és a *Die Presse* is megemlékezett. Előadásokat, kiállításokat rendeztünk, évkönyvet adtunk ki, és Ausztriában kulturális tényezőnek számítottunk. 2000 körül azonban változni kezdett a helyzet: közgyűlésünkön már csak helyettes államtitkár tolmácsolta a miniszter üdvözlését, s a sajtóviasszhang elmaradt. A szubvenció apadni kezdett, pályázataink egyre ritkábban fiadzottak támogatást, a Társaság honlapját még épp hogy sikerült összehozni egy privát szponzor jóvoltából. 2010 körül az emelkedő bérleti díj miatt fel kellett adnunk az irodát, így az elnök otthonról töltötte be a szellemi irányadást, én pedig szintén, előbb a bécsi, majd a pesti lakásból szerveztem az évi közgyűléseket. Ezeket – miután az Alternatív Műhely megszűnt – eleinte bécsi kávéházak lármás különtermeiben tartottuk. Külföldi tagjaink lassan elmaradoztak, mert a szűk keretből nem tudtuk kigazdálkodni a szállásukat. Már-már az önfeloszlatást fontolgattuk, amikor egy érdeemes teológus tagtársunk nyélbe ütötte a megállapodást a kolostorral. Azóta, egészen mostanáig minden évben – kivéve a koronás tavalyit – ebbe a rendházba zárandokoltunk el, hogy működésünknek legalább a látszatát megőrizhessük.

Szombat délután van, lassan az „Egyebek” (8.) napirendnél tartunk, elegendő lett ebből, laptopomat bogarászom, mintha csak a becses felszólalásokat jegyezgetném. E-mail üzenetem nincs, a friss hírek hidegen hagynak, betévedek a Facebookra, ahol 900 ismerősöm, mint arrafelé írják, barátnőm/barátom van, jó felét udvariasságból jelöltem vissza, a többi hozzám hasonló, finoman szép korúnak becézett férfi és nő, volt óvodai, iskolai, gimnáziumi vagy egyetemi társak, munkahelyi kollégák, ötven évvel ezelőtti szeretők, meghitt ellenségek és ajánlkozók, akik ismeretlenül is barátságomra vágnak. Általában eltávolítottam őket. Nőknél azért néha meg-

nézem, hogy csinosak-e, fiatalok-e, „párkapcsolatban”, „házasságban” élnek vagy szabadok, de ma már kedvező vagy csábító jelzések esetén sem bocsátkozom ismeretségbe – ezt a fajta kalandvágyat meghagyom a költészetnek. Ugyanakkor saját profilomon üresen hagyom a kapcsolati helyzetre beállított rovatot, mert egyrészt hátha csoda történik, másrészt kinek mi köze hozzá, hogy egyedül vagyok, mint a kisujjam?

Már kapcsolnám ki a készüléket, amikor a privát mezőben feltűnik egy név: „Tarasz Fedorcuk”, így, magyar átírásban. Már megint, bosszankodom, három hónap óta üldöz a barátkozásával, eleddig következetesen negligáltam. Most azonban némi habozás után mégis kinyitom: „Pesten vagyok, hívhatsz a +380505435313-as mobilszámon” – szól az üzenet. Közben véget ér a közgyűlés, mindenki szedelődzködik, de én még bekukucskálók a Google-ra, hogy miféle irányítószám lehet ez a +380. A válasz ennyi: „Ukrajna”.

3

Megint el kell magyaráznom egyet, s mást, Nagymama, de előbb ülj le, kérlek, mert ha meghallod, úgyis le fogsz ülni. Szóval az a helyzet, hogy nincsen többé Szovjetunió. – Hogyhogy! – döbbsz meg – hát ledobták rá az *atómot*? Sejtettem, hogy így lesz, az a csirkefogó *Ajzenbauer* nem fért a bőrébe! Meg az *Adenauer* a nagy fegyverkezésével. De hát akkor most mi van azon a hatalmas üres helyen? – kérdezed. Nem Nagymama, felelem, *gotzejszthank*, a hely nem üres, semmi bomba nem esett rá, de most nem egy, hanem több ország terül el rajta. Mondok néhány példát: Az Ukrán SzSzK most Ukrajna – na, az külön téma! – a Tádzsik SzSzK Tádzsikisztán, az Orosz SzSzK Oroszországi Föderáció. Csak a „szovjet”, meg az „unió” szűnt meg. – Szóval a Kreml még áll? – firtatod. – Az nem kifejezés! – bíztatlak. Rendszerváltás történt náluk, ahogy nálunk is! És *umberufen*, a kommunisták békésen adták le a hatalmat. Nem, Nagymama, nem a *reakció* győzött, hanem a demokrácia, sok-sok demokratikus párt van. Meg hát a piac. Dehogy a Hunyadi téri! Egyszerűen visszacsinálták az államosítást, az egész ország maszek lett. És szabad utazni, ide-oda, csak pénz legyen, illetve bankkártya, mert már olyannal is lehet fizetni, majd elmagyarázom, hogyan. Nyaralnak is ám az emberek Máltán, Cipruson, Malagában, nem, a boglári SZOT-üdülő sajnos már nincs meg.

A forint viszont megvan, bár az utóbbi időben kicsit gyengélkedik. Hogy mennyibe kerül egy liter tej? 386 forint. Egy kiló krumpli? 280. Egy tojás? Annyit nem adnak, de tíz darab 649 forint. Jaj, Nagymama, kímélned kell a szívedet, az istenért, nehogy a te 800 forintos nyugdíjadhoz mérd, az felszorozva legalább 53 220 lenne. A Közért most CBA, meg Spar, meg Reál, a Lenin körút megint Teréz. A metrónak, amiről nem hitted el, hogy valaha is megépül, már négy vonala van, a Várat is rendbe hozták, és esténként szépen kivilágítják. Viszont a Szikra mozi a nyitott tetőterével, ahol *A nagy Carusót* láttuk, szálloda lett. A Patyolat leállt, nincs rá szükség, majdnem mindenkinek van mosógépe. Lassabban kérdezz, Nagymama, nem győzők válaszolni. Hogy dolgozik-e még a derék szemfelszedő asszony a Bajcsy és a Rudas László sarkán? Nos, a szemfelszedés mint szakma, megszűnt, akár csak az esernyőjavítás meg a cipősarkalás. És még mindig azt a csúnya miniszoknyát hordják a fiatal lányok? – faggatózol. Nem, Nagymama, manapság a fiatal lányok hosszú fiús nadrágot viselnek, térd és comb között direkt belevágott nagy lyukakkal, nyáron a hasuk is kilátszik, nekem speciel tetszik, de téged biztosan megbotránkoztatna. Hogy mit csinál a hitközség és nincs-e *túl nagy* antiszemitizmus? Tudod mit, erről majd külön társalogjunk, de inkább *unterunz*, ahogy a Facebookon mondják, *priviben*.

Egyáltalán nem akarlak megterhelni politikai részletekkel, Nagymama, hiszen az egészet azért mesélem, hogy megértsd, milyen helyzetben találta unokádát a mostani éra. Annyit azonban mindenképpen tudnod kell, hogy mióta nincs Szovjetunió, valamennyien *ajropéerek* lettünk. Ezt úgy kell érteni, hogy csatlakoztunk az Európai Unióhoz. Ez egy ilyen laza államszövetség, fő ereje Németország – ne fintorogj, Nagymama, időközben mindenkivel kibékültek, előbb a franciákkal, aztán az oroszokkal meg a lengyelekkel és persze Izraellel, meg kárpótlást fizetnek a holokauszt – így hívják most a zsidóüldözést – áldozatainak és az áldozatok utódaiknak, unokádnak is, emlékszel, amire annak idején, 1958-ban, benyújtottuk a kérvényt. Ráadásul egyesültek Kelet-Németországgal, onnan kimentek a szovjetek, Nyugatról pedig az amerikaiak, egymást követték az egészen *tühtig* Bundeskanzlerék, köztük, képzeld el, egy nő is, ez azért új dolog, hiszen, ha meggondoljuk, a te idődben egy nő legfeljebb könnyűipari miniszter lehetett, mint Nagy Józsefné vagy az Országos Béketanácsban kapott szinékúra tisztséget.

